

Les octaves de l'antic retaule de Sant Jaume XXXXXXXXXX

L'antic retaule major de l'església, incendiat el 1936, era dedicat al patró de la parròquia, sant Jaume Apòstol i datava de mitjan segle XVIII; el daurat era del 1921. Darrera d'aquest retaule es podien veure dos llenços renaixentistes, de 4x2,5, cm., representant l'un l'aparició de la Verge a Sant Jaume i l'altre la batalla de Clavijo; coronant els quadres s'hi retallaven diversos escuts i emblemes de caràcter militar i, al seu peu, hi havia escrites unes octaves al·legòriques, d'autor anònim. La inscripció d'aquestes làpides, segons un document contemporani que hom atribueix al vicari Joan Baptista Barberà (any 1925?), era feta sobre imitació de marbre verd i deien el següent:

I octava

En medio de la noche vigilante
dirige Jaime al Cielo su gemido
y la plata de su ojo humedecido
esmalta el oro al Ebro redundante.
Quando ¡oh gloria! la noche en un instante
le és ya día, porque se ha aparecido
la Virgen, que del sol corta vestido,
sobre un pilar columna muy brillante.

II octava

No temas, dice, si aún no ha respondido
España a tu sudor, en adelante
será el suelo más fértil y florido,
porque Yo de su fe me hago garante:
Tu serás su Patrono esclarecido
y su delicia mi primer instante,
dice, y al recibir tales albricias
queda Jaime nadando en mil delicias.

Aquestes dues octaves descriuen l'aparició de la Verge a Sant Jaume prop del riu Ebre, a Saragossa, on fou nomenat patró d'Espanya i enfortit per a la predicació; Els versos de l'altre quadre duïen el següent text:

I octava

Ya las tropas del moro Abderramano,
por vindicarse un feudo vergonzoso
en un choque sangriento y horroroso
cubren de sangre y luto el suelo hispano;
a Ramiro, entonces, un anciano
(era san Jaime) anuncia, y el brioso
de sus tropas recoge el triste trozo
y acomete otra vez al Africano.

Sant Jaume victoriós a la batalla de Clavijo, al vitral de la façana de l'església parroquial, construït a mitjan segle XX en substitució de l'antic, de 1904, que havia estat destruït en la guerra civil. (Foto Mateu Salvat).

II octava

Gritan, Santiago! y, caballero airoso,
rompe el santo con espada en mano
y hace de la morisma tal destrozo
que bien se ve el valor ser mas que humano.
Setenta mil ¡oh estrago prodigioso!
despójo són del valeroso anciano.
Así España por su sol brillante
pone las lunas turcas en menguante.

Els versos descriuen el combat produït entre Ramir I d'Astúries i 'Abd al-Rahmán III, en la qual apareix Sant Jaume muntat sobre un cavall blanc i ajudant les tropes cristianes. Aquesta batalla és llegendària i sembla originada en confondre-la amb la d'Albelda, lluita d'Ordoni I d'Astúries contra el muladí Mûsà ibn Mûsà, el segle IX.

Eugeni PEREA